

BMÅS

NYTT

TIDNING AV OCH OM BORÅS MINIATYRÅNGLOKSSÄLLSKAP

KALLES FÖRSTA TJÖTSIDA EFTER ÅRSMÖTET 2011

Tar först tillfället att tacka för förtroendet att få vara ordförande för vår förening ytterliggare ett år. Och så hälsar jag våra båda *nykomlingar*, Anders Lööv och Per Ljungberg, välkomna till BMÅS styrelse.

Förra säsongen jobbades det hela tiden på att få till ett ordentligt firande av att föreningen blir 30 år. Med våra gemensamma ansträngningar och arbetsinsatser klarade vi av det med glans. I år har vi inget sådant mål.

Under det här året skall vi endast fortsätta det som är påbörjat och få det klart. Det blir Medlemmarnas Dag och den vanliga Ångdagen samt trafikdagar enligt den kalender som något förändrades efter önskemål som framfördes under årsmötet. Det gäller septemberkörningen. Den tidigareläggs en vecka, till helgen 10–11 september.

Vad gäller den alternativa tillfartsväg som det talats om och har förberetts, är den inte aktuell inom överskådlig tid. SP kommer däremot att få en egen infart mitt emot Symfonigatan, där det skall byggas ytterliggare en cirkulationsplats, vanligen kallad rondell. SP håller också på att färdigställa en ny parkering som vi får använda som *evenemangsparkering* vid våra trafikdagar.

Ju fler som möter upp vid banan och gör en insats ihop med övriga som kommer, desto trevligare får vi det ihop. BMÅS är vi alla tillsammans.

Tågledare för BMÅS, Tkl Sandlid Central, Karl-Gustav Ryberg.

Protokoll fört vid årsmöte i Borås Miniaturängloksällskap den 26 mars 2011.

Närvarande: 16 medlemmar.

Mötesplats: Borås Idrottshistoriska Sällskaps kansli lokaler.

- § 1. Ordförande Karl-Gustav Ryberg förklarade årsmötet öppnat.
- § 2. Den föreslagna dagordningen godkändes.
- § 3. Karl-Gustav Ryberg valdes till mötesordförande.
- § 4. Staffan Engström valdes till mötessekreterare.
- § 5. Staffan Persson och Anders Löf valdes till rösträknare.
- § 6. Möte befanns vara behörigt utlyst.
- § 7. Styrelsens verksamhetsberättelse, publicerad i BMÅS-NYTT Nr 1 – 2011, gillades av årsmötesdeltagarna och lades till handlingarna.
- § 8. Balansräkning och redovisning för år 2010 föredrogs av kassör Jonas Amoson. Då inga frågor förekom, lades nämnda dokument till handlingarna.
- § 9. Revisorernas berättelse upplästes av revisorn Åke Gustafsson. Berättelsen lades till handlingarna.
- § 10. Det beslutades enhälligt att, med revisionsberättelsen som grund, ge styrelsen full ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.
- § 11. Styrelsens budgetförslag för år 2011 presenterades av kassör Jonas Amoson. Mötet godkände förslaget, som lades till handlingarna.
- § 12. Mötet beslutade, efter diskussion, att medlemsavgiften för år 2012 skall vara för enskild medlem SEK 150:00, och om så önskas, tilläggsavgift för familjemedlemskap SEK 75:00.
Alltså en höjning sedan föregående år med SEK 30:00 respektive SEK 15:00.
- § 13. I enlighet med valberedningens förslag omvaldes Karl-Gustav Ryberg till ordförande för verksamhetsåret 2011.
- § 14. I enlighet med valberedningens förslag omvaldes respektive valdes Jonas Amoson och Anders Löf till styrelseledamöter för åren 2011 och 2012.
(Ledamöterna Roland Birath-Pettersson och Staffan Engström valdes för en tvåårsperiod vid förra årsmötet).
- § 15. I enlighet med valberedningens förslag, valdes respektive omvaldes Per Ljungberg och Pär Ryberg till suppleanter på ett år.
- § 16. I enlighet med valberedningens förslag, omvaldes revisorerna Åke Gustafsson och Göran Rosén på ett år.

- § 17. Årsmötet valde Gunnar Lindberg och Anders Lööf att utgöra valberedning inför nästa årsmöte.
- § 18. Inga motioner från medlemmarna hade inkommit.
- § 19. Inga propositioner från styrelsen förelåg.
- § 20. I BMÅS-NYTT Nr 1 – 2011 publicerades en kalender för 2011 års aktiviteter. Vid årsmötet gjordes följande kalenderjustering för september: lördagen den 17 och söndagen den 18 utgår, lördagen den 10 och söndagen den 11 tillkommer.
- § 21. Jonas Amoson presenterade en lista över nytillkomna medlemmar under verksamhetsåret 2010.
- § 22. Övriga frågor:
- A. Göran Rosén aviserade kommande extra körningar.
 - B. Inför säsongen efterlystes ett skriftligt program över planerade arbeten.
 - C. Göran Rosén har en matrikel på gång.
 - D. SP (provningsanstalten) skall bygga en ny rondell för en ny infart. De skall även anlägga en ny parkeringsplats. Vi skall anskaffa lämpliga hänvisnings skyltar, typ BMÅS evenemangsparkering.
 - E. Urban Enell har av sagt sig åtagandet som webbmästare. Roland Birath-Pettersson har en kamrat som är villig att ta över.
 - F. Den avgående vice ordföranden Thomas Berg och den avgående styrelse suppleanten Urban Enell, båda frånvarande, avtackades med varsin miniatyr järnvägsbok.
- § 23. Då intet övrigt förelåg förklarade mötesordföranden mötet för avslutat och tackade de närvarande för visat intresse.

Karl-Gustav Ryberg / mötesordförande

Staffan Engström / mötessekreterare

MEDLEMSSKAP I BMÅS FÖR ÅR 2011

- § 12. Mötet beslutade, i enlighet med styrelsens förslag, att medlemsavgiften för år 2011, skall för enskild medlem vara SEK 120:– och om så önskas, tilläggsavgift för familjemedlemskap SEK 60:–. Alltså ingen förändring jämfört med 2010.

Avgiften torde snarast insättas på plusgirokonto nr 13 09 55 – 8.

Ange år 2011 för medlemskap.

Glöm inte att ange namn och adress på inbetalningen.

ARBETSINSATSER FÖR DET KOMMANDE VERKSAMHETSÅRET 2011

- ☐ Städningen och översynen av banan inför trafikstarten. Vad skall justeras?
- ☐ Städning av klubbhuset och byssjan.
- ☐ Smörjning och översyn vändskivan.
- ☐ Köp nya sängar och madrasser samt montera på plats i klubbhuset.
- ☐ Släng de gamla på tippen.
- ☐ Justera plintarna för lilla containern.
- ☐ Bygg trappa för utgången från perrongen.
- ☐ Sätt upp handräcke vid pålastningsspårets trappa.
- ☐ Nytt uppställningsspår vid sidan av pålastningsspåret, beredning av marken runt soffan.
- ☐ Spårjusteringar: ☐ *Stora granen*, ☐ *Chryslerkurvan*, ☐ *Tunneln*.
- ☐ Røj plats för förvaring av tidningar på sidovindarna i klubbstugan. Eller köp nya hyllor och placera dom på högra sidan av skorstenen.
- ☐ Nytt lås i dörren för Kalles kuppe.
- ☐ Nytt lås i kuppen bredvid (*Björnidet*).
- ☐ Travning av nya slippers på en bra plats även kapning av nya.
- ☐ Färdigställande av skjutbord vid lilla containern.
- ☐ Ändring av spåren till lilla containern.
- ☐ Färdigställande av taket till påeldningen såga kanterna. Nummer och belysning mm.
- ☐ Bättre trappa till vedförådet bakom anexet, nuvarande rutten.
- ☐ Fräsning av slutblecken till entrédörr klubbhus. Så man inte behöver slå i gen dörren vid nattliga besök, det är tråkigt att bli väckt.
- ☐ Uppstart av elektriska stolen vid klubbhuset.
- ☐ Eventuellt ett nytt stickspår vid stora containern.
- ☐ Fyllning av vattenreserv på kullen.
- ☐ Översyn på byssjans tak, ta bort mossor eller annan växtlighet.
- ☐ En enkel sittbänk vid taggbuskarna mot vändskivan.
- ☐ Beredning av en ny trappa vid ingången till lilla containern, cementplattor eller liknande.
- ☐ Tömm asklådorna vid på eldningen.
- ☐ Besiktning och kontroll av åkvagnarna.
- ☐
- ☐

INBJUDAN TILL MEDLEMMARNAS DAG

Lördagen den 28 maj inbjuder Bmås sina medlemmar till ett besök på vår bana vid Sandlid. Medlemmarnas Dag innebär att alla medlemmar gratis kan åka med runt banan med de lok som trafikerar spåren, om lokföraren vill ha resande som ger lite tyngd åt tågsättet.

Det är alltså ingen organiserad trafik på banan, utan det finns tillfälle för alla lokförare att köra sina lok så mycket de vill och kanske även låna ut dem till hugade presumtiva lokförare. Här finns ju även möjligheter att delta i allt annat arbete som är förknippat med järnvägstrafiken på vår bana.

Under söndagen den 29 maj (Mors Dag) kommer vi att genomföra en sedvanlig trafikdag för allmänheten. Då behöver vi även många medhjälpare till Sällskapets verksamhet och vi hoppas att alla ni som har möjligheter verkligen ställer upp.

ARBETSVECKA

Inför Medlemmarnas Dag samlas alla som kan för att hjälpa till med iordningställandet av vårt område så att vi kan bedriva den trafik som vi plägar. Det finns mycket att göra och de sedvanliga medghjälparna samlas troligen redan tisdag eftermiddag för att vara i form att börja på onsdagens morgon. På föregående sida i tidningen finns **en lista, utan inbördes rangordning**, gällande saker som behöver utföras. Denna lista kommer även att placeras i klubbstugan samt i byssjan.

Naturligtvis behöver inte allt göras under denna vecka, utan mycket kan göras under tidigare arbetshelger under maj månad och många kan vänta till senare i sommar.

Det kommer att finnas gott om arbetsuppgifter för den som är villig att hjälpa till.

Övernattning i klubbstugan är redan bokad för tre personer.

Ring mig på telefon 033 – 27 40 49 för att kontrollera om ytterligare plats finns tillgänglig.

Göran

BARNTRAFIK

Gunnar Lindberg, Staffan Persson och undertecknad kommer att köra tågtrafik för förskolor och andra barngrupper under tisdagen den 31 maj och onsdagen den 1 juni.

Göran

BESLUTADE TRAFIKDAGAR PÅ SANDLID–RUSTANSBERGS JÄRNVÄG SAMT ANDRA KLUBBAKTIVITETER ÅR 2011

Förslaget från förra numret av tidningen **reviderades** av årsmötet
och ser nu alltså ut så här inför den kommande säsongen.

30 april–1 maj	Vårrustning av banan	<i>Båda dagarna från 10.00</i>
07–08 maj	Vårrustning av banan	<i>Båda dagarna från 10.00</i>
14–15 maj	Vårrustning av banan	<i>Båda dagarna från 10.00</i>
21–27 maj	Arbetsvecka inför Medlemmarnas dag	<i>Ring 070 – 518 88 94 för info</i>
28 maj	Medlemmarnas dag	<i>Traditionsenligt program</i>
29 maj	Trafikdag	<i>Mellan 10.30 – 14.00</i>
31 maj–1 juni	”Barnkörning”	<i>Bokas: Tel. 033 – 27 40 49</i>
18 juni	Arbetsdag	<i>Arbete på banan mm</i>
19 juni	Trafikdag	<i>Mellan 10.30 – 14.00</i>
09 juli	Arbetsdag	<i>Arbete på banan mm</i>
10 juli	Trafikdag	<i>Mellan 10.30 – 14.00</i>
30 juli–5 augusti	Arbetsvecka inför Ångdagen	<i>Ring 070 – 518 88 94 för info</i>
6 augusti	Ångdagen	<i>Utställning 10.00 – 14.00 Ingen organiserad tågtrafik</i>
7 augusti	Trafikdag	<i>Resande trafik och utställning Mellan 10.30 – 14.00</i>
27 augusti	Arbetsdag	<i>Arbete på banan mm</i>
28 augusti	Trafikdag	<i>Mellan 10.30 – 14.00</i>
10 september	Arbetsdag	<i>Arbete på banan mm</i>
11 september	Trafikdag	<i>Mellan 10.30 – 14.00</i>
15–16 oktober	Avrustning inför vintern	<i>Båda dagarna från 10.00</i>

SIGNALER OCH SÄKERHET PÅ BMÅS

Som väl de flesta vet så krävs det en lång utbildning för att få tjänstgöra ”i säkerhetstjänst” på våra järnvägar. På BMÅS har vi inte samma krav på oss. Men även om tågen är små så lurar faran också här. Ett fullbesatt tåg i nedförslutet mot Sandlid C skulle kunna ställa till med åtminstone stora materiella skador om det rammade ett lok som korsade banan på väg ut från lokstallsområdet. Så även i vår lilla ”ankdamm” på BMÅS gäller det visa sunt förnuft och följa signaler och anvisningar. Jag ska i det följande gå igenom lite om hur signalerna ser ut och vad de betyder. Förr styrdes säkerheten vid järnvägarna av Säkerhetsordningen ”São”, men sedan några år används Järnvägsstyrelsens trafikföreskrifter ”JTF”. Många museibanor använder sig av Museibanornas Riksorganisations Säkerhetsordning ”MRO-São” som grundar sig på SJ São. För BMÅS vidkommande är inte skillnaden så stor så jag kommer i fortsättningen att hålla mig till MRO-São.

Trafikering.

På BMÅS förekommer två trafikeringsslag: *Trafik* och *Fri körning*. Vid *Trafik* finns en tågklarare på Sandlid C som sköter tågföringen. Även Rustansberg är bemannad. En särskild mässingsplåt används vid flertågstrafik. Utan den på loket får inte tåget framföras mellan Sandlid C och Rustansberg (norra spåret/Linje 1). Telefonförbindelse finns mellan de bemannade stationerna.

På stationerna kan förekomma växling. Sådan får endast ske på stationen efter tillåtelse av tågklararen eller av denne utsedd person.

Vid *Fri körning* körs normalt endast i en rundslinga och om flera fordon är igång endast i en riktning. Här ankommer det helt på föraren att hålla uppsikt på eventuella hinder.

På BMÅS lär växlarna vara uppkörbara, men det bär mig emot att göra det. Det finns säkert risk för att lätt belastade axlar kan spåra ur [sic].

Signalmedel.

Inom järnvägsdriften kan man finna olika typer av signaler:

Signalinrättningar t.ex. semaforer och ljussignaler. *Fig 1.*

Signalredskap t.ex. signalstav och signalgivarens armar.

Signaltaflor t.ex. ljudsignaltavla och hastighetstavla. *Fig 2.*

Ljudsignaler t.ex. *Tåg kommer* och *Uppfattat*.

Signalinrättningar.

De viktigaste av dessa på BMÅS är infartssignalerna till Sandlid C och Rustansberg. De är i dag utförda som ljussignaler med en grön lampa och en röd lampa och en svart skärm. Stopp för tåg visas med tänd röd lampa och med den gröna lampan tänd får signalen passeras. *Fig 1.*

En semafor visar på motsvarande sätt stopp med semaforvingen vågrätt och klart med

semaforvingen uppåt i 45 graders vinkel. Vingen ska i Sverige peka åt vänster från stolpen då vi med några undantag sedan gammalt har vänstertrafik här i landet. *Fig 2.*

Vid en vägövergång finns ljud och ljussignaler. *Fig 3*

Framför denna finns en vägförsignal med tre gula lampor som ett V.

Alla tre lamporna blinkar när vägtrafiken får passera övergången, men övergår till fast sken när vägen är spärrad. *Fig 4.*

Signalredskap.

Till signalredskapen hör signalstaven som tågklareraren vinkar *Avgång* med. I ena änden finns en vit skiva med grön rand och i andra änden sitter en röd flagga. Med den röda flaggan utrullad kan tågklareraren visa *Stopp* på två sätt. *Rörlig stoppsignal* då flaggan svängs fram och tillbaka betyder att rörelsen ska stannas omedelbart. *Stillahållen stoppsignal* då signalgivaren står med flaggan utrullad och staven vågrätt. Då ska tåget stanna vid den plats där signalgivaren står.

Vid mörker används en handsignallykta i stället för signalstav. Men då BMÅS trafik normalt pågår i dagsljus hoppar jag över nattsignalerna i denna artikel.

Vid växling där förutom lokföraren även andra personer hjälper till finns signaler där armarna används för att visa vad man vill att t.ex. föraren ska göra. Med armarna kan man bl.a. visa *Framåt – Fig 5, Back – Fig 6, Sakta framåt – Fig 7, Sakta back – Fig 8* och naturligtvis *Stopp – Fig 9*. På BMÅS är avstånden oftast korta så man kan tala om vad man vill ha gjort. Men ibland är det bättre att använda signalerna. Givetvis finns också här motsvarande nattsignaler med handsignallykta.

Signaltavlor.

På stationer och utmed linjen finns olika tavlor utplacerade som ska påminna föraren om olika förhållanden som gäller tågets framförande. Det kan vara en ljussignaltavla där signalen *Tåg kommer* ska ges. Det är en vitmålad triangelformad tavla med spetsen nedåt. *Fig 2 a.*

En orienteringstavla (se fig) kan förvarna om att det är en hållplats eller en vägkorsning längre fram. Orienteringstavlan är gulmålad med spetsen uppåt. Under tavlan kan sitta en tilläggs-tavla som t.ex. anger att det finns en huvudsignal eller en vägsignal en bit bort. Vid hastighetsnedsättningar finns hastighetstavlor med angiven högsta tillåtna hastighet, *Fig 2 b,* eller varsamhetstavlor. Andra tavlor utmed linjen är kilometertavlor och lutningsvisare.

Ljussignaler.

På loken finns normalt en vissla eller signalhorn för att påkalla uppmärksamhet. I tåg med resanden finns i sista vagnen en person (*konduktör/tågmästare*) med en visselpipa.

De vanligaste ljussignalerna är:

Tåg kommer. En lång signal när föraren vill påkalla uppmärksamhet. *Fig 10.*

Beredd. Tre korta signaler, *Fig 11*, efter *Tåg kommer*, för att visa att föraren är beredd på hinder och spårändring vid infarten på stationen. Ges när infartssignalen visar stopp. *Fig 1 a och c.*

Uppfattat. En kort signal. *Fig 12.* Ges för att bekräfta att föraren har uppfattat en order. Kan exempelvis ges när tåget fått Avgång.

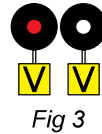
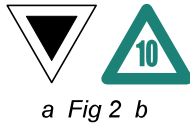
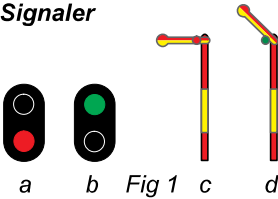
Lägg om växeln. En kort och en lång signal. *Fig 13.* Kan ges om man vill att någon ska lägga om en växel i den växlingsväg som man önskar köra.

Fara. Upprepade korta signaler för att visa att nödbromsning behövs. *Fig 14.*

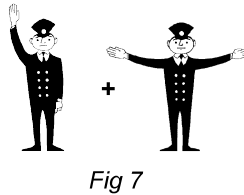
Vid signal med visselpipan från *konduktören* i sista vagnen i tåget, ska detta stoppas så snart som möjligt.

Per Ljungberg

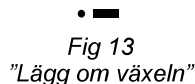
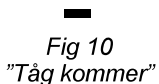
Signaler

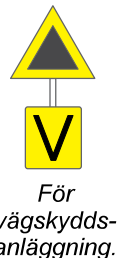
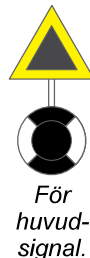
Handsignaler

Ljudsignaler

Orienteringstavlor

Det sägs på bögda...

(mycket kopierat och mycket stulet från Bmås-Nytt Nr 4 2000)

Vatten

Pga den senaste tidens nederbörd har nu även vattenlösa sjön svämmat över sina bräddar och underminerar på ett nog så lömskt sätt de båda västra järnvägspåren in till Rustansbergs station. Svårighet föreligger även gällande fyren Hermans försörjning.

Lobbying

För att undvika att förknippas med lobbying o.dyl. har patron behagat omdöpa järnvägs-hotelllets entréhall till *entréhallen*, meddelas det från gratistidskriften Rustansbergs Allehanda.

OS på Sandlid

OS kommer att inträffa vid Sandlid C under maj månad år 2011, och få vi bara fyr under pannorna, lova vi att osa till alla medlemmars belåtenhet.

Flygfän

Och det, sade flugan, skall Ni ha klart för Er, att av alla mina små sk-t-r, kan *en* mycket väl vara pricken över i.

Lönnbränning

Lönnbränneriet i Brittensbro utvidgar nästa år sitt sortiment till att omfatta även björk och gran.

En bonde avläser inskriptionen på Rustansbergs järnvägsstation.

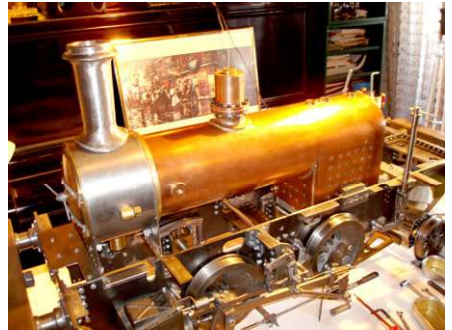
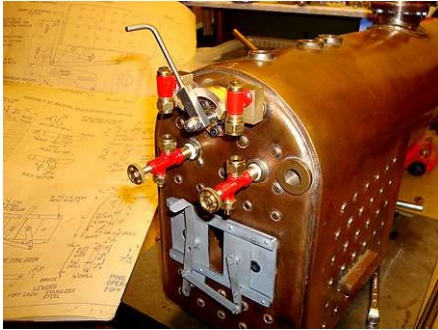
541 kilometer från Sandlid. 89 meter över havet.

”Dä va faen va dä ä möcke ginare sjövägen.”

PÅGÅENDE LOKBYGGEN

Björn Bergman håller på att bygga en Bridget för koleldning.

Foto: Björn Bergman.

Rolle är som vanligt i full fart med att bygga nya lokomotiv. Här visar han det amerikanska loket med den fina mässingstendern.

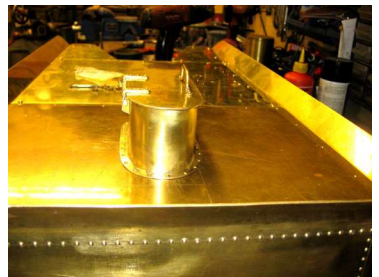

Foto: Roland Birath-Pettersson.

En länk att njuta av.

Dubbelkopplat och fint filmat från ”the footplate” på lok nummer två.

Lok # 3801 och lok # 3830 går från Unanderra till Robertson, New South Wales i Australien. Den präktiga stigningen ger eldarna ett svettigt arbete, men omväxling förnöjer. Lufttillgången vid tunnelgenomfarten är väl inte den allra bästa, men vad gör man inte för ett brinnande intresse.

<http://www.youtube.com/watch?v=xATwWFOndQY>

Länk till hemsida med många stillbilder på K36 lokomotiv.

<http://www.trainstuff.info/forchamachoochoo.com/2010discussionboards/05-12-10-1strip2010loco488/488light.htm>

Två fina länkar till The Scots Guardsman i arbete.

Skruva upp volymen – skönt ljud.

<http://www.youtube.com/watch?v=tE-51F87IH8&>

<http://www.youtube.com/watch?v=Yu5zU6xIQSo>

Ett annat sätt att provköra loket på arbetsbänken.

Jag använde några Teflon-block som jag satte fast under hjulen tätt emot flänsarna. Med lite olja på blocken fungerade det hela mycket bra och ombyggnad av spåren på arbetsbänken. Det säger sig självt att loket, en C-19 (mycket tungt lok), var fast förankrat så att det inte kunde röra sig vaken framåt eller bakåt.

Från nätets diskussioner av Richard F. Dean

Sprutmålning.

Någon frågar varför han får så mycket damm som fastnar på en sprutmålad detalj och får detta svar.

Kanske har du inte en jordanslutning från sprutpistolens metalldelar? Färgens strömning genom munstycket kan bygga upp en statisk elektricitet och färgen blir på det sättet uppladdad och väl på den målade detaljen blir denna också uppladdad och den drar till sig damm. En jordanslutning både på sprutmunstycket och detaljen avleder den statiska elektriciteten snabbt.

Även denna förklaring kommer från internätet

Dagens citat

Med åren fylls man mer och mer av sin egen historia. Till sist är man inte något annat.

Frithiof Brandt